

Der har i Udvalget ikke været nogen Divergens om, at der ved Bedømmelsen af Statens Udgifter til dens forskellige Virksomheder maatte regnes med Renter, at disse Renter altsaa maatte indgaa i Kalkulationerne ved Beregningen af nuværende og fremtidige Udgifter; men der har derimod været nogen Tvivl om, hvorvidt disse Renter burde komme til Udtryk paa Regnskabet eller med andre Ord, om Fordelen herved kunde opveje Arbejdet ved Gennemførelsen.

Udvalget mener dog, at der bør ses bort fra disse Besværligheder, og den Betragtning, man i saa Henseende har bøjet sig for, er denne, at Administrationen derved i langt stærkere Grad tvinges ind paa Overvejelser angaaende Kapitalanlægs Rentabilitet, ikke blot de alt foretagne, men ogsaa og navnlig de projekterede.

Imod den her anførte Betragtning vil der antagelig ikke blive gjort Indsigelse, naar Talen er om Statens indtægtsgivende Virksomheder, men naar Udvalget ikke tør begrænse sit Forslag til disse alene, er det, fordi det ikke tør se bort fra den Mulighed, at der ogsaa under §§ 8—25 findes eller kan opstaa Ejendomme og Anlæg, hvor tilsvarende Betragtninger i samme Grad kan gøres gældende. Hvad Udvalget særlig har haft for Øje, naar Talen er om Bygninger under §§ 8—25, er Tjenesteboliger, hvor den posterede Leje jo er beregnet at skulle dække Ejendommens Driftsudgifter, samt de eksisterende og mulig senere tilkommende Fabrikationsvirksomheder eller andre Foranstaltninger, der kan tjene til Fremskaffelse af Statens Fornødenheder, og hvortil kræves Kapital.

Udvalget er altsaa af den Opfattelse, at man ved at postere en Renteudgift for de Institutioner, som benytter faste Ejendomme og Anlæg m. v., vil kunne tvinge Administrationen ind paa Overvejelser angaaende Kapitalens Forrentning og lægge Hindringer i Vejen for unødige eller unødigt store Kapitalanbringelser eller i hvert Fald at kunne give Rigsdagen et Middel i Hænde til at kontrollere, i hvilket Omfang dette sker; der er jo, for blot at anføre et Eksempel, noget urimeligt i, at en Statsvirksomhed kan formindske sine Udgifter ved at bygge Boliger til sine Tjenestemænd, og dette er med den nuværende Ordning Tilfældet, idet vedkommende Institution faar Bidraget fra Tjenestemændene, men ikke Renteudgiften.

Men ogsaa for Statusopgørelserne vil Renteberegningen virke regulerende ved at hindre vilkaarlige Værdiansættelser, idet de enkelte Administrationer selv sagt vil modsætte sig at forrente større Kapital, end der faktisk er anbragt, og Finansministeriet omvendt vil modsætte sig vilkaarlige Nedskrivninger.

Renten foreslaas indtil videre ansat til 5 pCt. under Hensyn til, at Gennemsnitsrenten for Statens Laan ligger omkring 5 pCt., og det vil have praktiske Fordele at kunne regne med et rundt Tal.

Gennemførelsen af den foreslaaede Rentepostering vil antagelig i Administrationen fremkalde Ønsker om at faa Værdierne nedskrevet overalt, hvor disse maatte være bogført højere, end de paagældende Institutioner mener at burde forrente; dette gælder ikke blot de saakaldte Statsvirksomheder, men ogsaa de andre Statsinstitutioner vil være interesseret i at faa deres Bevillingskonti belastet med de mindst mulige Renter. Udvalget maa erkende saadanne Ønskers Berettigelse, men forudsætter ogsaa, at samtlige Værdiansættelser underkastes en kritisk Revision med særligt Henblik paa Forrentningen og Amortisationen, forinden Udvalgets her stillede Forslag gennemføres i Praksis.“

Disse Synspunkter sluttede Kommissionen sig til, hvorefter man tilsendte Finansministeren den Skrivelse, der er aftrykt i Finanslovsforslaget, og hvori man henstillede at gennemføre Forslaget allerede paa Finansloven 1925—26.

Samme Betragtninger har uafhængigt ført Administrationskommissionen til for Statsvirksomhederne at foreslaa en Rentedebitering, hvorom man skal henviser til denne Kommissions 1ste Betænkning, pag. 14, hvor det udtales, at:

„Kommissionen er enig om, at Forrentningskravet bør stilles til Statens Erhvervsvirksomheder, dels fordi det er rimeligt og rigtigt, at en saadan Virksomhed bæres gennem sine egne Indtægter, dels fordi en Fastholden af Kravet om Forrentning som driftsøkonomisk Synspunkt for Styrelsen er nødvendig som Drivkraft for denne i Henseende til Opnaelse af en fuldt gennemført økonomisk, altsaa forretningsmæssig, Drift.